

תשורה

מזכרת משמחת הנישואין של
החתן גדלי' שי'
והכלה ג'יטא פיגא תחי'
ראזענבלוזה

יום שלישי שהוכפל בו כי טוב
י"ג שבט ה'תשפ"ד

תשורה

מזכרת משמחת הנישואין של
החתן גדלי' שי'
והכלה גיטא פיגא תחי'
ראזענבלוזה

נערך ע"י:
הת' אליהו ראזענבלוה

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנשואי צאצאינו החתן הרה"ת גדלי' והכלה מרת גיטא פיגא שיחיו. התודה והברכה לבני המשפחה, הידידים והמכרים שבאו מקרוב ומרחוק להשתתף בשמחתנו ולברך את הזוג שיחיו בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה וטוב לבב מוגשת בזה, על יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע בחתונת הרבי והרבנית, "תשורה" מיוחדת לכל המשתתפים בשמחתנו.

התשורה נחלקת לכמה פרקים:

א. מכתבי ברכה - מכתבים ששלח הרבי למשפחות החתן והכלה לקראת שמחותיהן.

ב. מכתבים שונים - מכתבים שנשלחו למשפחות החתן והכלה בקשר עם ענינים שונים, ובאים כאן בפרסום ראשון.

ג. רשומי דרשות - רשימות נאומים מאת אבי זקן הכלה, הגה"ח הרב יעקב לנדא ז"ל, רב אב"ד בני ברק, ואבי זקן החתן, הגה"ח הרב גדליה הרץ ז"ל, ראש ישיבת חידושי הרי"ם ת"א, אשר נשאו בנועם דבריהם במאורעות שונות כיד ה' הטובה עליהם. דברי הר"י לנדא ז"ל נרשמו ע"י א' השומעים. דברי הר"ג הרץ ז"ל נעתקו מגוכת"י מאת אשר רשם לעצמו טרם נאומיו, ובאים כאן בהוספת מ"מ, ציונים וביאור מילות קשות על ידינו.

הננו תקווה אשר תיכף ומיד נזכה לקיום היעוד "מהרה ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה", ונזכה זעך זיך מיטן רבי'ן דא למטה אין א גוף, והוא יגאלנו.

בכבוד ובהוקרה,

משפחת לנדא

טורונטו, קנדה

משפחת ראזענבלוה

מאנסי, נ.י.

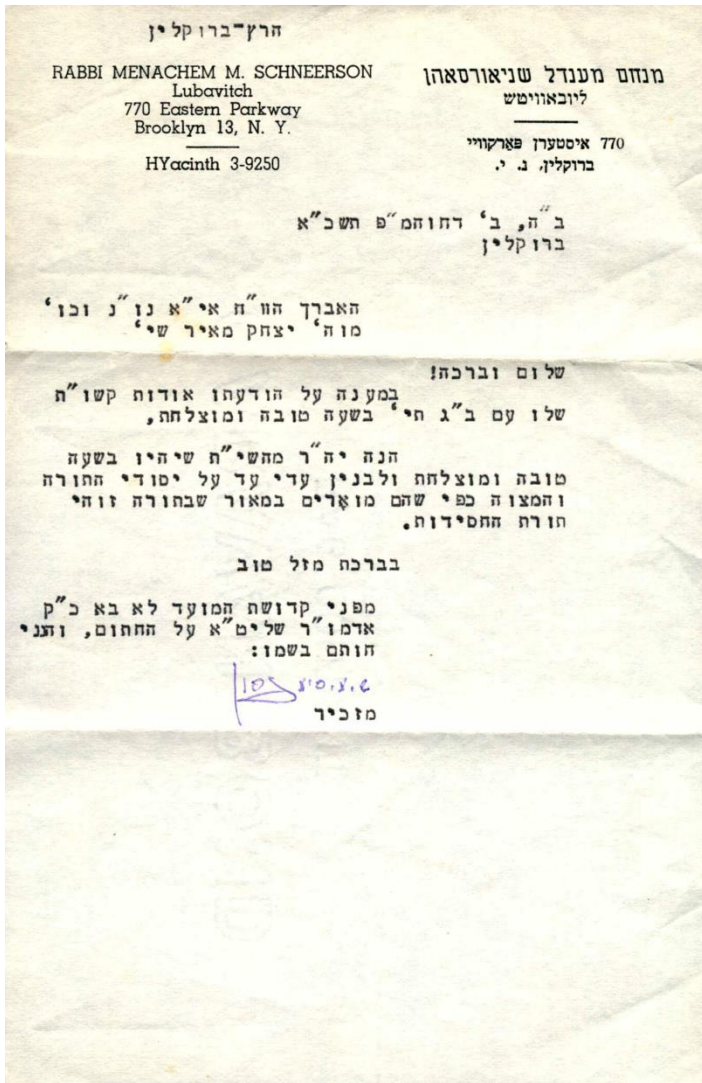
מכתבי ברכה

מכתבים ששלח הרבי למשפחות
החתן והכלה לקראת שמחותיהן

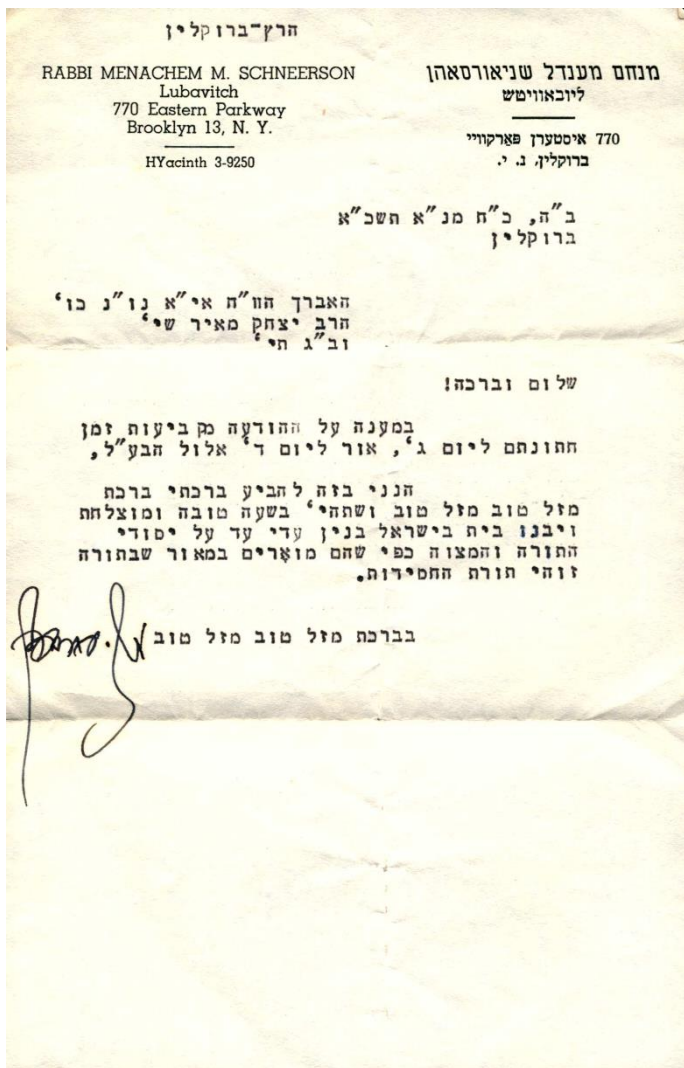
מכתב הרבי לסב החתן הגה"ח הרב יצחק מאיר שי' הרץ
לרגל בואו בקשרי שידוכין

בכתי"ק:

ש.מ. סימפסון

מכתב הרבי לזקני החתן הגה"ח הרב יצחק מאיר ומרת
רבקה שי' הרץ לקראת נישואיהם

מכתב הרבי להורי הכלה לקראת נישואיהם

לנדא- קארף - בני ברק- ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסמערין פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, טו' סיון תשמ"ט
ברוקלין, נ. י.

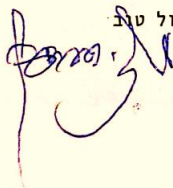
האברך הווי"ח אי"א נוי"ב וכו'
מוה' ישראל שי'
וב"ג תי'

שלום וברכה

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום ב' תמוז הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי מזל טוב מזל
טוב ושטהי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית
בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת
החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

מכתב הרבי לסב הכלה הגה"ח הרב משה יהודא ליב לנדא
ז"ל ביום נישואי בנו, אבי הכלה

לנדא-ב.ב.
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מחזם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, ב' תמוז תשמ"ט
ברוקלין

הרה"ג הרה"ח הו"ח אי"א נוינגליץ
עוסק בציצ כו"י מו"ה משה יהודה
ליב שי

שלום וברכה!

במענה על ההודעה שקביעות זמן חתונת בנו האברך
הרו"ח אי"א נוי"נ כו"י מו"ה ישראל שי עם בי"ג תי'
להיום,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב מזל טוב,
ושתהי בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית בישראל בנין
עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור
שבתורה זוהי תורת החסידות.

וכתייר וזוגתו הרבנית תי' ירוו מהם, ומכל יו"ח
שי', רוב נחת יהודי חסידותי.

בברכה מזל טוב
מזל טוב

בכתי"ק:
רב פעלים

מכתבים שונים

מכתבים ומברקים שנשלחו למשפחות
החתן והכלה בקשר עם ענינים שונים
ובאים כאן בפרסום ראשון

מכתבי הרבי לסב הכלה הגה"ח הרב משה יהודא
ליב לנדא ז"ל

לנדא = בני ברק
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacynth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 אסטען פארקווי
ברוקלין נ.י.

האברן משה יהודא ליב שי'

ביה"טז' אדר תשס"ו
ברוקלין

שלום וברכה!

זה זמן רב ביותר, שלא נתקבלו מנניו כל מכתבים ואף שפעם
לפעם מקבל הנני ידיעות מן הצד, טובן שאין זה מספיק ובעת ימלא
עדיז בהזדמנות הכי קרובה, וזכות זה מה שניצל ההזדמנות שהשגחה
הפרטית להשפיע בסביבתי לקרבם להסידות הדרכותי' ומנהגי' - בודאי
יעפוד לו לסייע בעבודתו הוא-בשלטת הקוים דתורה עבודה וגמ"ח.

ומ"ש אשר העסק בעבודה שלב זר תפלה סונעת או גם סותרת
לקו השני הוא קו התורה. לפלא, איך אפשר להיית' אצל סוזה אחת של
הקביה תהי' סתירה למצורה שני'. ובפליט בסצות כלליות כהנ"ל, ואדרבה
ואדרבה-סאינו ותפלת אבא בנימין שהי' תפלתו סמוכה למסתו, כי ליסוד
התורה הבא לאחר התפלה הוא ביתר שאת רביתו עז סליטוד תורה בלי
הקדמה זר, ומביאר ג"כ בכמה מקומות כדאי' תהלהכה כבית הלל מפני
שנחין' ועלובין תירי אף שבת שמאי הוו חריפי טפי, ותלכת-הרי בא
זה ג"כ מוסק תהבנה ולא רק ענין של גזירה, וסובן שזה-כנסף על
הפבורא בקונטרס עץ החיים ע"ד גודל ההיזק ופסירוד לעץ החיים מעץ
הדעת וכי' עיין שם; ובהנ"ל לקו השלישי-הוא קו הצדקה וגמ"ח, הרי
סבורא בספר תורה אור בתהלתו שנעשים סוזה ולבו זכים אלף פעמים
ככה, וסובן סהגת הצמח צדק לשם-שנדפס בלקוטי תורה לג' פרשיות
בתלת-סולף הוא צלאבדרך גוזמא ובלשון הרגיל, אלא אלף מסש, סובן
שאינ סתירה לכל הנ"ל ממה שרואים בהוש שיש כאלו שיש להם חוש בלימוד
הנבלה וכאלה שיש להם חוש בלימוד החסידות וכי' - כי זהו ע"ד הסובא
בתקוני זהר (יטבואק באגרת הקדש) שישנם סארי תורה, סארי עובדין טבינ'ם
ועיין ג"כ בפירוש סרז"ל כל האוסר אין לי אלא תורה בקונטרס עץ
החיים ובהערות שם ובגהתיק סי' ט'.

NO OTHER ENVELOPES TO BE OPENED

בברכה להצלחה בכל הדי'ל
ולבשר טוב בהקדם
[Signature]

VERBODEN TOEGANG
VIA TELIER

מזכרת משמחת הנישואין של גרלי' וגיטא פיגא שיחיזו ראזענבלוה

ב"ה. ט"ז אדר תשט"ו

ברוקלין

האברך משה יהודא ליב שי

שלום וברכה!

זה זמן רב ביותר, שלא נתקבלו ממנו כל מכתבים; ואף שמפעם לפעם מקבל הנני ידיעות מן הצד. מובן שאין זה מספיק. ובטח ימלא עד"ז בהזדמנות הכי קרובה. וזכות זה מה שניצל ההזדמנות מההשגחה הפרטית להשפיע בסביבתו לקרבם לחסידות הדרכותי ומנהגי' – בודאי יעמוד לו לסיוע בעבודתו הוא – בשלשת הקוים דתורה עבודה וגמ"ח.

ומ"ש אשר העסק בעבודה שבלב זו תפלה מונעת או גם סותרת לקו השני הוא קו התורה. לפלא, איך אפשר להיות קס"ד אשר מצוה אחת של הקב"ה תהי' סתירה למצוה שני'. ובפרט במצות כלליות כהנ"ל. ואדרבה ואדרבה – מצינו בתפלת אבא בנימין שתהי' תפלתו סמוכה למטתו, כי לימוד התורה הבא לאחר התפלה הוא ביתר שאת וביתר עז מלימוד תורה בלי הקדמה זו. ומבואר ג"כ בכמה מקומות בדא"ח בענין דהלכה כבית הלל מפני שנוחין ועלובין היו אף שבית שמאי הוו חריפי טפי. והלכה – הרי בא זה גם מעומק ההבנה ולא רק ענין של גזירה. ומובן שזהו - נוסף על המבואר בקונטרס עץ החיים ע"ד גודל ההיזק מהפירוד דעץ החיים מעץ הדעת וכו' עיין שם; ובהנוגע לקו השלישי – הוא קו הצדקה וגמ"ח, הרי מבואר בספר תורה אור בתחלתו שנעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה, ומובן מהגהת המצח צדק לשם – נדפס בליקוטי תורה לג' פרשיות בתחלתו – שאלף הוא לא בדרך גוזמא ובלשון הרגיל, אלא אלף ממש. מובן שאין סתירה לכל הנ"ל ממה שרואים בחוש שיש כאלו שיש להם חוש בלימוד הנגלה וכאלה שיש להם חוש בלימוד החסידות וכו' – כי זהו ע"ד המובא בתקוני זהר (ומבואר באגרת הקדש) שישנם מארי תורה, מארי עובדין טבין כו' ועיין ג"כ בפירוש מרז"ל כח האומר אין לי אלא תורה בקונטרס עץ החיים ובהערה שם ובאגה"ק סי' ט'.

בברכה להצלחה בכל הנ"ל ולבשר טוב בהקדם [חי"ק]

ב.

לכדא = בני ברק

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מחנה מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

בי"ה. כג' סיון תשס"ו
ברוקלין

האברך משה יהודא ליב שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום שו' סיון והקודם לו...
הנה במי"ש אודות השפעתו בהפצת המעיינות הו"פ כוונתי
היתה לביקורו בישיבה (כמדומה בישיבת הדרום) וקויתי אשר מה שמעורר
הנני עדי-ז-יעורר בו חשק להמשיך בפעולות נשגבות אלו, וביתר שאת
וביתר עז, והרי ההכרח בזה, ולא דואק בישיבה הנ"ל, גדול ביותר/לקיים
היעזר לאימתי קאתי טר-לכשיפוצו כו' שתקרב יותר, וכיון שדורשים
זאת מאת כו"א סאתנו-בודאי ניתנו הכחות והאפשרות למלאות הדרישה,
וכסובין.

(ב) מה שהזכרתי במכתבי אודות קו השלישי דגמ"ה הנה
נוסף על שלימות הענין-נוגע גם לתוכן מכתבי כו', כי הרי הפצת
המעיינות חוצה ובכלל בהשפעה על הזולת-הי"ז ענין דגמ"ה.

(ג) נהניתי ממי"ש אשר משיך באמירת השיעורים בישיבת
תומכי תמימים לדוד, ות"ל, אשר כותב שנתערור יותר רוח הלימוד
מאשר בזמן העבר, ובודאי מצדו הוא מוסיף גם בעניינים דיראת שמים,
כיון שזקוק הוא ביותר ל"מרוז"ל (בהכות א'), כל אלה יש בו יראת
שמים דבריו נשפעין, וה"ה בלימוד התורה ובפרט לרבים.

(ד) מי"ש אודות כח הזכרון שלו-שנדמה לו שנחלש בזמן
האחרון, הנה ידועה ההנחה בזה-ללמוד במקום שלבו חפץ, וכשברגיש
שסתייג ובחלש כח עיונו, להחליף הלימוד ללימוד סוגיא אחרת או
ענין אחר, ומהטגולות בזה-ללמוד משניות בעל פה, וכנ"ל מבלי כלייג
כמי"ש נקובץ על יד ירבה. ומהנכון לדעת המאמר והדרת פני זקן
לקו"ת סוף פ' קדושים ג"כ בעל פה.

(ה) להודעתו מיום הולדת שלו, = ובודאי נהג במנהגי
ום הולדת, בעל"י לתורה (ואם חל ביום שאין בו קרה"ת, אזי בשיק
לפניו), בנתינת צדקה לפני התפלה (כשחל בימות החול, ואם חל בשיק
יום-אזי ביום שלפני יום הולדת) ובליסוד שיעור נוסף בתורת הנגלה
בתורת החסידות, ונסירת שלשת השיעורים השונים לכל נפש בחמש תהלים
נניא של אותו היום, = הנה יה"ר שהשי"ת שתי' שנת הצלחה אצלו
לימוד התורה וקיום המצות בהדרגה.

בברכה
[Handwritten signature]

ב"ה. כ"ג סיון תשט"ו

ברוקלין

האברך משה יהודא ליב שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום ט"ו סיון והקודם לו.

הנה במ"ש אני אודות השפעתו בהפצת המעינות חוצה כוונתי היתה לביקורו בישיבה (כמדומה בישיבת הדרום) וקויתי אשר מה שמעורר הנני עד"ז – יעורר בו חשק להמשיך בפעולות נשגבות אלו, וביתר שאת וביתר עז, והרי ההכרח בזה, ולא דוקא בישיבה הנ"ל, גדול ביותר ונוגע גם לקיום היעוד דאימתי קאתי מר – לכשיפוצו כו' שיתקרב יותר. וכיון שדורשים זאת מאת כאו"א מאתנו – בודאי ניתנו הכחות והאפשריות למלאות הדרישה, וכמובן.

ב) מה שהזכרתי במכתבי אודות קו השלישי דגמ"ח, הנה נוסף על שלימות הענין – נוגע גם לתוכן מכתבי כו', כי הרי העסק בהפצת המעינות חוצה ובכלל בהשפעה על הזולת – ה"ז ענין דגמ"ח.

ג) נהייתי ממ"ש ש אשר ממשיך באמירת השיעורים בישיבת תומכי תמימים דלוד, ות"ל, אשר כותב שנתעורר יותר רוח הלימוד מאשר בזמן העבר. ובודאי מצדו הוא מוסיף גם בענינים דיראת שמים, כיון שזקוק הוא ביותר עתה למרז"ל (ברכות ז, ב) כל אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין, וה"ה בלימוד התורה ובפרט לרבים.

ד) מ"ש אודות כח הזכרון שלו – שנדמה לו שנחלש בזמן האחרון, הנה ידועה ההנהגה בזה – ללמוד במקום שלבו חפץ, וכשמרגיש שמתייגע ונחלש כח עיונו, להחליף הלימוד ללימוד

סוגיא אחרת או ענין אחר. ומהסגולות בזה – ללמוד משניות בעל פה, וכנ"ל מבלי לייגע כמ"ש וקובץ עד יד ירבה. ומהנכון לדעת המאמר והדרת פני זקן לקו"ת סוף פ' קדושים ג"כ בעל פה.

ה) להודעתו מיום הולדת שלו, - ובודאי נהג במנהגי יום הולדת, בעלי' לתורה (ואם חל ביום שאין בו קרה"ת אזי בש"ק שלפניו), בנתינת צדקה לפני התפילה (כשחל בימות החול, ואם חל בש"ק ויו"ט – אזי ביום שלפני יום הולדת) ובלמוד שיעור נוסף בתורת הנגלה ובתורת החסידות, ושמירת שלשת השיעורים השוים לכל נפש בחומש תהלים ותניא של אותו היום, - הנה יה"ר מהשי"ת שתהי' שנת הצלחה אצלו בלימוד התורה וקיום המצות בהידור.

בברכה [חי"ק]

ה

לנדא=בני ברק

BBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליוזבאוויטש

770 איסטערן פארקווי

ברוקלין, נ. י.

ב"ה, יב' חשרי תש"ב
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' משה יהודא ליב סי'

שלום וברכה!

במענה למכתבו בו כותב אורות הח'
אשר מכמה סיבות סר מן הדרך וכו', ושואל איך להתנהג עמו ומב'
ללמוד עמו וכו'.

ומבן שכל יגיעה והשתדלות כדאית בנדון זה, ובפרט
שכנראה/ נתעורר ביותר וביותר, חוהא על סורו מהדרך, ומחפש דרכים
איך לשוב לדרך התורה והמצוה,

ופרטי' והתנהגה עמו, הרי ידועה הוראת רבותינו
נשיאנו בכלל ובפרט- ברכי נועם, אבל ביחד עם זה בחוקף הדרוש.
ואפשר יש לעלות בזה צד דרכים וצנורות שמבמקום עבודתו וכיו"ב.

והרי מסוגלים ימי חדש זה בפרט, לדרשו הוי' וקראוהו-
בהיותו קרוב, ויהי רצון שיעשה בהאמור בעצמו וגם ע"י ידדים
שיכולים לעשות בהנ"ל, ויבשר טוב בקרוב ממש מהמטה מסעודת, ושכר
המוציא יקר מזולל-הרי אין די באר.

בברכה לבשו"ט ולהג שמת
[Handwritten signature]

ב"ה, י"ב תשרי תש"כ

ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה משה יהודא ליב שי'

שלום וברכה!

במענה למכתבו בו כותב אודות הת' . . . אשר מכמה סיבות סר מן הדרך וכו', ושואל איך להתנהג עמו ומה ללמוד עמו וכו'.

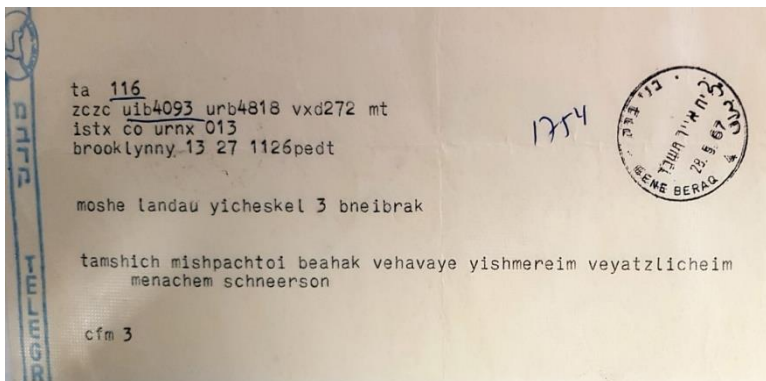
ומובן שכל יגיעה והשתדלות כדאיות בנדון זה, ובפרט שכנראה הנ"ל נתעורר ביותר וביותר, תוהא על סורו מהדרך, ומחפש דרכים איך לשוב לדרך התורה והמצוה,

ופרטיות ההנהגה עמדו, הרי ידועה הוראת רבותינו נשיאינו בכלל ובפרט – בדרכי נועם, אבל ביחד עם זה בתוקף הדרוש. ואפשר יש למצוא בזה דרכים וצנורות שם במקום עבודתו וכיו"ב.

והרי מסוגלים ימי חדש זה בפרט, לדרשו הוי' וקראוהו – בהיותו קרוב, ויהי רצון שיעשה בהאמור בעצמו וגם ע"י ידידים שיכולים לעשות בהנ"ל, ויבשר טוב בקרוב ממש מהטבה ממשית, ושכר המוציא יקר מזולל – הרי אין די באר.

בברכה לבשו"ט ולחג שמח [חי"ק]

ד.

בתקופה הסמוכה למלחמת ששת הימים, דאגה משפחת הרבנית
 לנדא שתחי', אשת הרב מי"ל ז"ל, לשלומם, והורי' הפצירו במ
 ליסע ולשהות אצלם במדינת אנגלי' עד יעבור זעם. לשאלתם,
 ענה הרבי במברק:

משה לנדא יחזקאל 3 בני ברק

תמשיך משפחתו באה"ק והוי' ישמרם ויצליחם

מנחם שניאורסאהן

מכתב הרבי הריי"צ לאבי סב הכלה הגה"ח הרב
יעקב לנדא ז"ל

RABBI J. SCHNEERSOHN

OF LUBAWITZ

770 EASTERN PARKWAY

BROOKLYN 13, N. Y.

SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן

ליובאוויטש

ב"ה ל' סיון תש"ח.
ברוקלין.

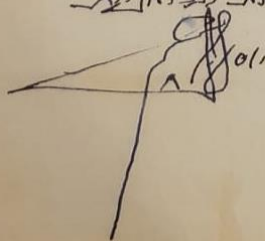
ידידי הרב וו"ח אי"א מוה"ר יעקב שי'

שלום וברכה!

במענה על כוחו מכ"כ לחד"ז
המודיע אשר ביום ט"ו תמוז הבע"ל יחמלאו
י"ג שנה לבנם מר משה יהודא ליב שי'
הנני בזה לברכם בברכה מז"ט יחזק השי"ח
את לבכו לשקוד בלימוד ולהנהיג בטוב
ויעזרהו השי"ח להיות ירא שמים חסיד ולמדן
ויחזק השי"ח בריאותו כולם ויתן להם פרנסה
טובה וישמור את כולם בחוץ כללות אנ"ש
וכאחב"י ד' עליהם יחיו בגשמיות וברוחניות

המברכם

בשם אבתי ובענין יצחק

ב"ה. ל' סיון תש"ח.

ברוקלין.

ידידי הרב וו"ח אי"א מוה"ר יעקב שי'

שלום וברכה!

במענה על כתבו מכ"ב לחד"ז המודיע אשר ביום ט' תמוז הבע"ל
יתמלאו י"ג שנה לבנם מר משה יהודא ליב שי'. הנני בזה לברכם
בבכרת מז"ט יחזק השי"ת את לבבו לשקוד בלימוד ולהתנהג
בטוב ויעזרהו השי"ת להיות ירא שמים חסיד ולמדן ויחזק
השי"ת בריאות כולם ויתן להם פרנסה טובה וישמור את כולם
בתוך כללות אנ"ש וכאחב"י ד' עליהם יחיו בגשמיות וברוחניות

המברכם

בגשמיות וברוחניות

[חי"ק]

מברקה

(טעלעגראם)

"קופת בחורים"

אצל ישיבת "תומכי תמימים" ליובאוויטש – בווארשא

סאפיעזשינסקא 17

למר ידידנו הנעלה החתן המהולל החו"נ חו"ב צמ"ס אי"א כש"ת
כמר גדלי' נ"י הירץ

עיר קאלושין

לרגלי ביאתך בברית הנישואין הננו להביע ברכתינו מעומק לבבנו,
יהי רעוא מן קדם שמיא שתזכה לבנות ביתך על הרי ציון
וירושלים ותורה וגדולה על שלחנך בביתך יתאחדנה. אמן.

המאחלים

הועד

יצחק הענדיל

רשומי דרשות

מאת

הגאון החסיד

הרב יעקב לנדא ז"ל

רב אב"ד בני ברק

הגה"ח הרב יעקב לנדא ז"ל
ראב"ד דבני ברק

א. קשרי השידוכין הם בבחינת נעשה ונשמע

במשנה^א: "ביום חתונתו - זה מתן תורה". והיינו, שבמתן תורה קידש הקב"ה את ישראל כחתן המקדש את הכלה. ומובן מזה, דכמו כן חתונה דומה למתן תורה, כדברי התשב"ץ^ב: "נקוט האי כללא בידך, כל המנהגים של חתן ושל כלה, אנו למדים ממתן תורה, שהשי"ת היה מראה עצמו כחתן נגד הכלה, שהם ישראל".

ויש להתבונן, מהו הדמיון בין חתונה שבין בני אדם למתן תורה? גם יש לשאול לפי דברי התשב"ץ, דכל מנהגי חתונה נלמדים ממתן תורה, היכן מצינו הענין של "קישורי שידוכים" במתן תורה?

ונראה, ש"קישורי השידוכים" של מתן תורה, היו בעת המשא ומתן שהיתה בין הקב"ה לבני ישראל בעמדם לפני הר סיני, שהקב"ה שלח להם על ידי משה רבינו "כה תאמר לבית יעקב וגו'"^ג ואחרי כן "וישב משה את דברי העם אל ה'" וכל ישראל

א. תענית כו, ב.

ב. ס"י תסז.

ג. שמות יט, ג-ח.

פה אחד ענו ואמרו "נעשה ונשמע". אלו היו ה"תנאים" שבין הקב"ה לכנסת ישראל.

"קישורי שידוכים" אלו, הם ההתקשרות הראשונה של הקב"ה עם בני ישראל, ובזה התנתקו בני ישראל מחומריות העולם הזה. וכלשון הגמרא^ד: "ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן".

בזה יש לבאר דברי הפייט בהגדה של פסח "אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה - דיינו", ומקשים העולם, הרי הקירוב לפני הר סיני היה אך ורק בשביל מתן תורה, ומה מעלה יש ב"קרבנו לפני הר סיני" ללא קבלת התורה!?

ולפי האמור מובן, כי הקירוב לפני הר סיני פעלה שתפסוק זוהמתן, ועל זה כבר שייך להודות להשי"ת ולומר "דיינו".

נמצאנו למדים, שה"קנין" שאנו עורכים היום, מכוון כנגד ה"נעשה ונשמע" שהיה לפני מתן תורה. זוהי ההכנה הנצרכת לפני החתונה, שכל הכוונה בבנין בית יהודי, תהיה להביא להשראת השכינה, ועל כוונה זו מתקשרים בשידוך. וכמו שאמרו חז"ל: "איש ואשה זכו שכינה שרויה ביניהם".

וזה נרמז גם בנוסח ה"תנאים". בשטרי ה"תנאים" הנפוצים, כתוב "ובשאלת פי החתן והכלה ואמרו 'הן'". והנה נוסח זה התאים לפי הנהוג בימי קדם, שהאב היה בא אל בנו ואומר לו: "מזל טוב, נהיית לחתן!" ולא נותר לו אלא להסכים על ההתקשרות באמירת "הן". אבל באופן שבו נעשית התקשרות השידוכים היום, הרי החתן והכלה יודעים כבר מקודם אודות

ד. שם כד, ז.

ה. שבת קמו, א.

ו. סוטה יז, א.

השידוך, ובעת עריכת ה"תנאים" אין זקוקים לשאלת פיהם ולאמירת "הן". אלא יש לפרש, שעיקר הכוונה היא ל"הן" הנאמר בתורה: "הן לה' אלוקיך השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה". זהו ה"הן" שאותו צריכים החתן והכלה לקבל על עצמם, כדי להעמיד את היסוד לבנין בית יהודי.

מצינו דבר נפלא בירושלמי^ז: "אמר רבי אבין, חיבב הקב"ה פרייה ורביה יותר מבית המקדש, מאי טעמא, חדש יהיו בלבנון ושנים חדשים בביתו". היינו, דכששלמה המלך בנה את בית המקדש, היו הפועלים עובדים חודש אחד ושוהים בביתם חדשיים, היינו, זמן כפול ממה שהיו עוסקים בבנין בית המקדש! הרי שבית יהודי חשוב לפני הקב"ה יותר מבנין בית המקדש. ההסבר לכך הוא, כי עיקר הכוונה העליונה היא בהשראת השכינה אצל כל יהודי בפרט.

עפ"ז יש לפרש את דברי הגמרא^ח "קשה לזווגן כקריעת ים סוף". ולכאורה תמוה, מה שייך דבר קשה אצל השי"ת (וכי קריעת הים היתה קשה אצל הקב"ה)? וגם, מהי השייכות לקריעת ים סוף? ויש לבאר, דהענין של "קריעת ים סוף" הוא גילוי שכינה, כדברי המדרש הידועים^ט: "בא וראה כמה גדולים יורדי הים, משה כמה נתחבט ונתחנן לפני המקום עד שראה את הדמות, שנאמר 'הראני נא את כבודך', אמר לו הקב"ה: 'לא תוכל לראות את פני' ואילו עולי הים - כל אחד ואחד מראה באצבעו ואומר 'זה אלי ואנוהו'!" וזה שאמרו "קשה לזווגן

ז. דברים י, יד.

ח. כתובות פ"ה ה"ז.

ט. שם ב, א.

י. וראה חידושי אגדות למהר"ל שם.

יא. שמו"ר פכ"ג פט"ו.

כקריעת ים סוף, הקושי הוא "לזווגן" דייקא, שתהיה שכינה שרויה ביניהם ושיהיה ביתם כלי להשפעה רוחנית וגשמית, זהו הדבר הקשה כקריעת ים סוף.

ידוע שכל המאורעות שבעולם, נכללו במחשבה הקדומה. לא במקרה אירע, שההתקשרות להקמת בית יהודי אמיתי זה, חל בדיוק ביום העשרים לחודש מרחשוון, היום של "זורה השמש" י"ב רבינו הגדול כ"ק אדמו"ר רבי שלום דוב בער מליובאוויטש נ"ע.

גדלותו של הרבי נ"ע איננה ניתנת לתיאור. אסתפק רק ב"ווארט" אחד. היה זה באסיפת רבנים בוילנא (על מנת לכונן "ועד רבנים" שייצג את היהדות הנאמנה בעיר הבירה פטרבורג). באסיפה השתתפו גדולי הרבנים והאדמורי"ם. בהזדמנות מסויימת, פנה אחד מגדולי האדמורי"ם בשאלה אל הרבי נ"ע, שנודע במלחמתו חסרת הפשרות בציונות: מנין לכם שהציונות היא דבר שלילי?! הרבי השיב תשובה מפתיעה: "מצעירותי, הרגלתי את אברי גופי שיכצעו מאליהם את הרצון העליון. מעתה, מה שאינו נראה בעיני, ברור אצלי שאין זה הרצון העליון!". במילים אחרות ניתן לומר (על פי הגדרות תורת החסידות), שהרבי העיד על עצמו שהוא בבחינת "מרכבה"³ שטבע גופו ואבריו מתאימים לרצון העליון.

לא מקרה הוא שהתקשרות זו, הנעשית על מנת לבנות בית חסידי אמיתי, על היסוד אותו העמיד הרבי נ"ע, אירעה דוקא ביום מיוחד זה. אין איפוא ספק אצלי, שזכותו של הרבי הקדוש, שאנו לומדים את תורתו, תרחף על הבית וזכות הרבי נ"ע תגן

יב. ראה יומא לח, ב.

יג. ראה תניא כה, ב.

עליו שיבנה בית כפי שהרבי היה רוצה לראות, דהיינו כפי רצון השי"ת, ושתהיה אצלם השראת השכינה, שהשכינה תאיר את דרכם בחיים, תמיד כל הימים.

* * *

ב. שמחת חתן וכלה - התגברות הצורה על החומר

בברכות הנישואין: "שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצריך בגן עדן מקדם". והיינו, שאנו מבקשים שכשם שהקב"ה שימח את אדם וחוה, יצירי כפיו, כך ישמח גם את החתן והכלה דגן. וצריך ביאור, מדוע לא סגי בבקשה סתם, שהקב"ה ישמח להחתן והכלה, אלא מזכירין הענין שהקב"ה שימח את יצירי כפיו?

ובאמת כל עצמה של בקשה זו צריכה ביאור, איזה צורך יש בבקשה מיוחדת מהקב"ה שישמח את החתן והכלה, וכי יש להם סיבה להיות עצבים ח"ו שצריך לשמחם?! ועל דרך זה צריך ביאור, מה שהפליגו חכמינו ז"ל במעלת המשמח את החתן, ואמרו¹ "כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה קולות". וכבר עמד בזה האלשיך בפירושו לקהלת²: "הלא לזר יחשב, כי מי זהו החתן שיצטרך שישמחוהו זולתו, והוא ביום חתונתו וביום שמחת לבו?!". ואדרבא, בברכה שאחר זה אומרים "קול מצהלות חתנים מחופתם", הרי שכך הוא טבע הדברים, שהחתן צוהל ביום חופתו, ומהו הצורך

יד. ברכות ו, ב.

טו. בפירושו לקהלת ז, ב.

לשמחו עוד.

אמנם על שתי קושיות הראשונות כבר תירצו, שהכוונה בבקשת "שמח תשמח וכו' כשמחך יצירך בגן עדן מקדם", היינו שתהיה השמחה כמו בגן עדן קודם החטא, לפני שהאדם טעם את טעמו של העולם הזה. דכמו שאז היתה שמחתו נקייה מהרגשת טעם העולם הזה, כך אנו מבקשים שתהיה שמחה כזו אצל החתן והכלה. אבל עדיין אין בזה די לבאר את עצם ענין הנחיצות בשמחת חתן וכלה, שהאריכו בה חז"ל, כנ"ל.

גם יש לשאול בנוסח ה"ברכה אחריתא": "אשר ברא ששון ושמחה", שעניינה הודאה להשי"ת על השמחה. מדוע דוקא בשמחת נישואין תיקנו הודאה על השמחה? גם יש לדקדק, מה שמקדימין "אשר ברא ששון ושמחה" ורק אחר כך מזכירים "חתן וכלה", ולכאורה היה צריך להיות הסדר להיפך, תחילה להודות להשי"ת על בריאת החתן וכלה, ורק אחר כך על ש"ברא ששון ושמחה", שהרי החתן והכלה הם העיקר וכל שמחה זו לא באה אלא בשבילם.

הנה ידוע, דמעלתו של יהודי היא הנשמה הטהורה השוכנת בקרבו שהיא "חלק אלוקה ממעל"^{טז}, וכמו שנאמר "כי חלק ה' עמו". ועל זה אנו אומרים בכל יום "ה' אלוקינו", דהיינו, שעם היות שהקב"ה הוא בורא העולם ומלכותו בכל משלה, בכל זאת הוא נקרא "אלוקינו" דייקא, ובחר בנו להיות לו לעם סגולתו ונפח באפינו נשמה קדושה חלק אלוקה ממעל. כמו שנאמר במתן תורה"^{יז} "והייתם לי סגולה מכל העמים", ופירש

טז. ראה תניא ו, א.

יז. דברים לב, ט.

יח. שמות יט, ה.

רש"י: סגולה - אוצר חביב, כמו כלי יקר ואבנים טובות שהמלכים גונזים אותם, כך אתם תהיו לי סגולה משאר אומות, ואף שלי כל הארץ בכל זאת הגויים הם בעיני חשובים לכלום.

והנה לעומת החלק האלוקי שבכל איש ישראל, ישנו גם החלק הבהמי, המושך את האדם כלפי החומריות. כדאיתא בגמרא^א "ששה דברים נאמרו בבני אדם, שלשה כמלאכי השרת, שלשה כבהמה. שלשה כמלאכי השרת: יש להם דעת כמלאכי השרת, ומהלכין בקומה זקופה כמלאכי השרת, ומספרים בלשון הקדש כמלאכי השרת. שלשה כבהמה: אוכלין ושותין כבהמה, ופרין ורבין כבהמה, ומוציאין רעי כבהמה". והיינו, שבהכרח קשור האדם לענייני העולם הזה, המושכים אותו כלפי מטה. אלא שהקב"ה נטע בו נשמה קדושה, שהיא חלק אלוקה, ובכוחה יכול האדם להתרומם ולהגביה את חומריות הגוף, להיות כמלאכי השרת. ועל זה מורה ציור גוף האדם, שראשו זקוף מעל ללב, והיינו, שהראש שולט על הרגש הלב, ולא כבהמה, שראשה וליבה שניהם בהשוואה אחת.

ובגמרא בבבא מציעא^ב: "מאי דכתיב 'תשת חשך ויהי לילה' - זה העולם הזה, שדומה ללילה". ולכאורה, למה המשילו את העולם הזה ללילה? אלא, דחשכת הלילה עשויה לגרום לאדם שתי טעויות: א. שאינו רואה את המכשולים העומדים בדרכו ועלול ליכשל בעץ ובאבן. ב. כיון שאינו רואה בבירור, יתכן שיהיה נדמה לו על דבר מסויים, כאילו הוא חפץ פלוני ורק כאשר יתקרב אליו יותר, יראה שהחושך תעתע בו ואין זה החפץ שנראה לו תחילה. כך חושך העולם הזה הדומה ללילה, הוא חושך כפול ומכופל: ראשית, הוא מסתיר את המציאות

יט. חגיגה טז, א.

כ. פג, ב.

האמיתית, שהוא הקב"ה (כדברי הרמב"ם^{כא}: "שאינ אמת כאמיתתו"), עד שאפשר ליכשל ח"ו בחטא ועון. ועוד זאת, שדוקא את מציאות העולם הזה, שאליבא דאמת אין בו מציאות אמיתית (כמו שאומרים בקריאת שמע: "ה' אחד", ומפרש רבינו יונה: א' רמז לאחד יחיד ואלופו של עולם, ח' היא כמנין שבעת הרקיעים בצירוף הארץ, ד' הם ארבע רוחות העולם. והיינו, שהכל נכלל באחדותו יתברך ואין עוד מלבדו), אנו רואים כאילו היא המציאות האמיתית!

והנה תכלית כוונת הבריאה היא, להאיר את החושך ולהמשיך גילוי אלוקותו ית' בעולם. לשם כך הוריד הקב"ה נשמה קדושה בגוף ישראל, כדי שתאיר את חושך העולם. וזאת, על ידי שהאדם מגביר הצורה על החומר. וזהו הרמז במה שאמרו ישראל במתן תורה "נעשה ונשמע", דלכאורה תיבת "נעשה" מיותרת, שהרי "נשמע" היינו לשמוע בקול השי"ת ולעשות רצונו, ומה צורך עוד ב"נעשה"?! אלא יש לפרש: ד"נעשה" היינו שכל מעשינו שהם לכאורה פעולות גשמיות בבחינת "עשייה" בלבד, יהיו לשם שמים בבחינת "נשמע" ובכל דרכיך דעו.

והיינו **פעמא** שחכמי האמת הרחיקו מאוד את מדת העצבות, ולעומת זאת, שיבחו את מידת השמחה. משום שהעצבות היא כיווץ הנפש הנעשה על ידי התגברות יסוד העפר וחומריות הגוף. ולעומת זאת, השמחה היא גילוי החיות וכח התענוג שבנפש, המביא להתגלות שאר כוחות הנפש. כנראה במוחש, שבעת השמחה מתגלים כוחות הנפש של האדם, הן בנדיבות לב והן בהתרחבות המוחין, כמו שאמרו בגמרא^{כב} דרבה, מקמי

כא. הל' יסודי התורה פ"א ה"ג-ד.

כב. פסחים ק"ז, א.

דפתח להו לרבנן, אמר מילתא דבדיחותא ובדחו רבנן. וכן מתגלים על ידי השמחה כוחות נעלמים שבנפש, כידוע המשל ממלך, שתמיד הוא ספון בהיכל מלכותו וזהו כבודו להיות פנימה ולא להיראות לחוץ, ורק בעת שמחתו, הוא יוצא מגדרו ועושה סעודה ומשתה ומטיב לבו עם שריו ועבדיו ואז מתגלית פנימיותו וחכמתו שהיתה צפונה בלבו, כמו שנאמר^{כב} "צאינה וראינה . . במלך שלמה . . ביום חתונתו וביום שמחת לבו"^{כד}. וידוע, שאדם יכול להתעלות מעלה מעלה על ידי שמחה של מצוה.

וזהו שהפליגו חז"ל במעלת המשמח חתן וכלה, שיזכו להגביר הצורה על החומר. וזהו שתיקנו לבקש "שמח תשמח רעים האהובים", ודוקא "כשמחך יצירך בגן עדן מקדם", שיזכו החתן והכלה לשמחה טהורה ואמיתית כמו אדם הראשון קודם החטא. שהרי פעולת הנישואין נראית כפעולה גשמית גרידא, לכן דוקא אז יש לבקש ולהמשיך עליו את מדת השמחה, שתביא להתגלות הנפש, שעל ידה יוכלו לבנות ביתם מתוך התגברות הצורה על החומר בבחינת "נעשה ונשמע" כנ"ל משום שכך הוא רצון השי"ת. וכמו שאמרו^{כה} "מה' אשה לאיש" היינו, שמעשה לקיחת אשה לאיש צריך להיות מפני שכך נצטוונו מהשי"ת ולא מתוך רצונו הטבעי של האדם. וזהו שדוקא בשמחת חתן וכלה תיקנו לברך "אשר ברא ששון ושמחה", דדוקא כאשר יהודי בונה את ביתו, אז נחוצה השמחה ביותר, שעל ידה תהא התגברות הצורה על החומר. וזהו "קול מצהלות חתנים מחופתם" דמצהלות החתנים הם

כג. שיר השירים ג, יא.

כד. ראה תו"א וארא נו, ג. דרושי חתונה ע' תקנו.

כה. מו"ק יח, ב.

באופן שהנשמה מאירה וחופפת על האדם כ"חופה" דייקא.

וביאור הענין, דהנה מצינו כמה דרגות בהשראת השכינה על ישראל, כמבואר בגמרא^כ: שהקדוש ברוך הוא מצוי בבית הכנסת, וכן עשרה שמתפללין שכינה עמהם, וכן שלשה שיושבין בדין שכינה עמהם, וכן שנים שיושבין ועוסקין בתורה שכינה עמהם, ואפילו אחד שיושב ועוסק בתורה ששכינה עמו. ומקשינן: וכי מאחר דאפילו חד, תרי מבעיא?! ומתריצין: תרי מכתבן מלייהו בספר הזכרונות, חד לא מכתבן מליה בספר הזכרונות. ועשרה, קדמה שכינה ואתיא, עיין שם. והלשון "עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שרויה עמהם" ובמשנת חסידים^{כז} הלשון: "שכינה שרויה ביניהם" היינו "ביניהם" ממש, וזאת מכח מעלת עסק התורה.

ואפילו בלא עסק התורה, יש השראת השכינה מצד קדושת הנשמה עצמה, כמו שאמרו חז"ל^{כח} "אכל בי עשרה שכינתא שריא", וידועים דברי רבינו הזקן בתניא באגרת הקודש^{כט}: "שמעתי מרבותי, כי אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביחד, אף שאינם מדברים בדברי תורה, תפול עליו אימתה ופחד בלי גבול ותכלית, משכינתא דשרי עליהו עד שהיה מתבטל ממציאיותו לגמרי". אלא שכיון שאין הם עוסקין בתורה, אין השראת השכינה בהם בהתלבשות פנימית, אלא בבחינת מקיף עליהם, כעין "חופה" ושמירה מלמעלה "בצל כנפיך יחסיון". זהו "קול מצהלות חתנים מחופתם" דייקא, שעל ידי השמחה נמשכת בהם השראת השכינה החופפת

כו. ברכות ו, א.

כז. אבות פ"ג מ"ו.

כח. סנהדרין לט, א.

כט. שם.

עליהם כחופה, ועל ידי זה באים למדרגה העליונה של השמחה
הטהורה של "כשמחך יצירך בגן עדן מקדם".

בטוח הנני, בהכירי את החתן היטב, שהבית הזה יהיה בעזרת
השי"ת "בנין עד עד" והיינו בנין של התגברות הצורה הרוחנית
על החומר, שאז יהיה הבנין נצחי וקיים לעד, מה שאין כן בנין
גשמי החולף ועובר, איננו ראוי לתואר "עדי עד". ועל ידי
שהבית יהיה "עדי עד" ברוחניות, בית של השראת השכינה,
ממילא יהיה בו גם שפע ברכה והצלחה גם בגשמיות, ואור
השכינה ילווה את חייהם תמיד כל הימים, עד ביאת משיח
צדקנו.

* * *

רשומי דרשות

מאת

הגאון החסיד

הרב גדלי' הרץ ז"ל

ר"י חידושי הרי"ם ת"א

הגה"ח הרב גדליה הרץ ז"ל
ר"י חידושי הרי"ם ת"א

II

ואלו מיטן מאמענט וואס איז געווען געווען אלס 13 יאר
 (פאמט און) האט ער טון יא איינטיגן קאמפ
 13 געלייטעטן זון אדערס וועג מיט מלכה און מצוות
 האט געטן באפאלן און געטן געטן זיך און
 מיט און געלייטעטן געווען "בי יעקב" (דעס 160 קאמפ)
 (באקאנטן זעט קאמפ).
 אדער וואס איז געווען פאמט און וואס
 סאז געלייטעטן פאמט וואס באצייטן זיך זעט
 געלייטעטן אדער אדער אדער, זעט באשפאנדן פון
 בי וועלט, זעט טעל יעקב, ה' אדער ה' אדער.
 און געלייטעטן געלייטעטן און זעט טעל
 וועלט קאמפ זעט זיך און זעט יעקב איינטיגן
 קאמפ.
 סאז איינטיגטאנע און בי היינטענדיג פאמט זעט זעט
 און בי מלכה אדער זעט געלייטעטן זעט זעט זעט
 פאמט און בי מלכה מיט בי אדער, און זעט
 קאמפ פון בי מלכה וועלט זיך אדער זעט
 13 בי געלייטעטן זעט און פאמט בי זעט
 וואס אדער האט געלייטעטן פון אדער,

צילום כת"י הרב גדליה הרץ ז"ל
נדפס לקמן ע' 48

א. שמחת בר מצוה בלונדון

חשובע רבנים, עלטערין, בר מצוה בחור און געסט,

די היינטיגע שמחת בר מצוה פילט אהן מיין הארץ פיעל מיט פרייד. ס'איז אינטערסאנט אין די היינטיגע פרשה, אויפן פסוק^ל "אז ישיר משה", ערקלערט רש"י "עלה בלבו שישיר", ס'איז אויפגעגאנגען אויף זיין הארץ זינגען שירה. שטעלט זיך א פראגע, וואס איז די מיינונג פון די ערקלערונג, זיכער ווען משה האט געזונגען די שירה האט איהם דאס הארץ באוואויגען^{לא} צו דעם, ווייל אזוי איז דער סדר ההשתלשלות פון הארץ צום מח, מחשבה און דאן באוועגט עס דאס מויל צו זינגען. און ווען רש"י ערקלערט "עלה בלבו שישיר" איז זיכער דא אמיינונג וואס אליין וואלט מען עס נישט פארשטאנען. נאר עס איז דא א חסידישע ערקלערונג, דאס רש"י צילט^{לב} מיט די ווערטער "עלה בלבו שישיר" צו אזעהר פסיכאלאגישע מיינונג. עס זינגט זיך נאר ווען דאס הארץ איז איבערפועלט מיט פרייד^{לג}. "עלה בלבו", ווען ס'איז איבערפולט, רייסט זיך ארויס פון נפש שירה.

ל. שמות טו, א.

לא. הזיוו.

לב. מתכוון.

לג. ראה ערכין יא, א רש"י ד"ה שבשם.

ווען א גייסטיגען משפיע ערציהר^{לד} פון א קינד איז זוכה צו זעהן ביי דעם קינד א שמחה, איז עס זיין שמחה. בפרט שמחת בר מצוה וועלכע איז א שמחה פון תורה און מצוות, ווערט פארווירקליכט^{לה} דער עלה בלבו שישיר.

חשוב'ע געסט, די מצוה פון הנחת תפילין איז אנטוהן תפילין דוקא אויף די לינקע האנד. ווי עס שטעהט^{לו} "והי' לאות על ידכה", מיט א ה"א נאך די כ"ף, דרשינען די חז"ל^{לז}, "ידכה" מאכט "יד כהה", די שוואכע האנד, דאס איז די לינקע. שטעלט זיך אפראגע, פארוואס די לינקע? ס'איז דאך באוואוסט דער מאמר חז"ל^{לח} "בכל פינות שאתה פונה אל תפנה אלא לימין", ווי א יוד קערט זיך און ווענדעט^{לט} זיך דארף זיין נאר רעכטס, און פארוואס דא ביי די מצות תפילין איז די מצוה דוקא אנטוהן דעם של יד אויף די לינקע האנד.

נאר זעהר א טיפע כוונה איז דא געמיינט. ווי באוואוסט, איז שמאל - לינקס - דער סימבאל^מ פון כח הרע והחושך. ווי ס'ערקלערט זיך אין תניא^{מא}, אז דער יצר הרע איז שורה בדם שבחלל השמאלי שבלב, דער יצר קליידט זיך אהן דורך דעם בלוט פון די לינקע זייט פונם הארץ, און דער יצר טוב אין דעם (דם^{מב} שב) חלל הימני שבלב, און דער יצר טוב אין די רעכטע

לד. מחנך.

לה. מוגשם.

לו. שם יג, טז.

לז. מנחות לז, א.

לח. סוטה טו, ב.

לט. פונה.

מ. סמל.

מא. יג, א.

מב. בתניא שם: בחלל הימני שאין בו דם.

זייט פונם הארץ. אט דאס איז די כוונה אין דער ציעל פון אנטוהן דעם של יד אויף די לינקע האנד. די תפילין, אין וועלכע סאיז געשריבען די פרשה שמע ישראל . . . ה' אחד, דער כח הקדושה פון אחדות הבורא זאל באהערשען¹² דעם כח הרע והטומאה. דאס רעכטע זאל באזיגען¹³ דאס לינקע. די חז"ל זאגען¹⁴, הוקשה כל התורה צו תפילין, ווייל דאס איז דער ציעל פון תורה און מצוות, אז די ליכט זאל באהערשען די פינסטער, און דער טוב זאל באזיגען דעם רע.

יעצט אפאר ווערטער צו מיינע טייערע פריינד, די חשובע עלטערין, די בעלי שמחה פון די היינטיגע בר מצוה. דאס ערשטע, ווינש איך אייך א הארציגען מזל טוב. זעהר כאראקטיריסטיש¹⁵ איז די היינטיגע שמחה וועלכע איז א שמחה פון חינוך הבן לתורה ולמצוות, אין צוזאמענהאנג מיט אייער הייליגע ארבייט פארן חינוך ליובביץ אין די היגע¹⁶ שטאט, אייער גרויסע איבערגיגעבענהייט פארן חינוך ובפרט אין גאלדערס גרין, פאר וועלכען איהר אפפּעקט פיעל גייסטיגע, פיזישע און מאט[עריאלע] כוחות. און איהר האט טאקע זוכה גיוועזען אריינדרינגען¹⁷ אין גאלדערס גרין אור התורה והחסידות, די דערגרייכונגען שטייגען איבער אלע ערווארטונגען. דאס בארעכטיגט אויך צו פייערען מיט גרויס פרייד די שמחת בר מצוה פון אייער קינד מיט די האפנונג אז

מג. ישתלט.

מד. ינצח.

מה. קידושין לה, א.

מו. אופייני.

מז. מקומי.

מח. לחדור.

איהר וועט אי"ה זוכה צו זעהן אין דעם בר מצוה א ליכט פון תורה יראת שמים און חסידות.

ואחרון חביב יעצט אפאר ווערטער צו ד[יר] מיין טייער קינד, אינם היינטיגען בר מצוה טאג גלידערסט^מ דו זיך איין אין די קדושה פון פאלק ישראל, דיין נשמה וועלכע איז א הייליגע ליכט פער אייניגט זיך אינם פלא[ץ] פון קדושה פונם כלל ישראל.

זאלסטו טאקע זעהן צו באלייכטען דיין נשמה און אויך דיין גאנצע פארנעהם^ב (קערפער), מיט די ליכט פון תורה און מצוות. זאלסט באקעמפען^נ דעם רע און חושך פונם יצר הרע מיט אור התורה והחסידות.

זאלסט אי"ה אויף וואקסען א טרייער תורה איד, אדורכגעדריןגען מיט'ן מסירות נפש פון די טייערע עלטערין, מיט תורה מצוות און חסידות, און מיט התקשרות צום רבי'ן שליט"א.

כ'ווינש דייעע עלטערין זאלען זוכה זיין זעהן פון דיר און פון אלע קינדער פיעל יודיש און חסידיש נחת, מיט לאנגע גוטע יאהרן.

* * *

מט. נעשה חבר.

נ. סביבה.

נא. להלחם.

ב. נאום שכתב עבור בנו לאמרו בבר מצוה שלו

טייערע עלטערין, חשובע רבנים און פארזאמעלטע,

כ'דאנק אייך פון טיפען הארץ פאר אייער אנטיילנעמען אין די
שמחה פון מיין בר מצוה,

מיינע בליקען זיינען גיווענדעט²² מיט עהרע²³ און ליבע צו
מיינע טייערע עלטערין פאר זייערע ליבשאפט און ריכטיגע
ערציהונג וואס זיי האבען מיר גיגעבען. איך פארהייליג דעם
היינטיגען גרויסען טאג וועלכער שטעלט מיר אוועק אלס
מיטגליד²⁴ פונם יודישען פאלק מיט איהרע פליכטען און
זכותים.

די גמרא זאגט אין מסכתא מנחות דף מג²⁵: "ת"ר חביבין
ישראל שסבבן הקב"ה במצות תפילין בראשיהן ותפילין
בזרועותיהן", מען האט גילערנט אין א ברייתא, געליבט איז
דאס יודישע פאלק ביי (דעם באשעפער) השי"ת, מיט דעם

נב. מופנים.

נג. כבוד.

נד. חבר.

נה. ע"ב.

וואהס ער האט זיי אנגקליידעט מיט תפילין אויפן קאפף און אויף די האנד, האט השי"ת ארויסגעוויזען זיין ליבשאפט צו דעם פאלק ישראל, ווייל מיט'ן מאמענט וואהס א קינד ווערט אלט 13 יאהר, (פאנגט אהן) האט ער שוין א גייסטיקען קאמף צו בעלייכטען זיין לעבענס וועג מיט תורה און מצוות¹¹. האט השי"ת באפוילען: "מיין קינד, קלייד זיך אהן מיט מיין הייליגען גיוועהר "די תפילין", אין וועלכע סאיז געשריבען פרשיות וואהס באצייכענען דעם גלייבען אז גאט איז איינער, דער באשעפער פון די וועלט, דער שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. און זייענדיג געקליידעט אין זיי יעדין טאג וועסטו קאנען זיעגען אין דעם יודישען גייסטיקען קאמף".

ס'איז אינטערסאנט, אין די היינטיגע פרשה ערצעהלט די תורה איבער די מלחמה פונם יודישען פאלק מיט מדין און דעם גרויסען זיג איבער זיי. און ווען די פראנט קעמפער קומען צוריק מיט א גרויסע נצחון ווענדעט זיך אלעזר הכהן צו זיי וועגען א דין פון די כשר'ען און רייניקען די כלים וועלכע זיי האבען גיברענגט פון די מדינים. דריקט זיך אויס דער פסוק די ווערטער¹²: "ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה", אלעזר הכהן זאגט צו די מלחמה קעמפער וועלכע זענען געקומען צו די מלחמה.

שטעלט זיך א פראגע דער פסוק האט געדארפט זאגען "הבאים מן המלחמה", וועלכע זענען געקומען פון די מלחמה. ווייל ער האט זיך צו זיי געוואנדין וועגען רייניקען די כלים נאכדעם ווי זיי זענען צוריק געקומען פון דעם קאמף.

נו. ראה תניא יג, א.

נז. במדבא לא, כא.

נאר מ'קען ערקלערין דעם ענטפער אויף די פראגע מיט איין ערצענלונג [פון] חובת הלבבות¹³. סאיז געוועזן א מעש'לה, א חסיד האט גיזעהן א מאהל אגרופע מענשן גייענדיג צוריק מיט גרויס שמחה פון א מלחמה צוליב זייער גרויסען זיג אינם קאמף מיטן שונא. האט דער חסיד זיך געוואנדען צו זיי, "איהר האט געזיגט אין א קליינע מלחמה פון ווינציג חשיבות אינם לעבען, ווייל דאס איז א זיג איבער א אויסעליכען שונא, יעצט שטייט פאר אייך דער קאמף מיטן אינערליכען שונא, דעם יצר הרע, וועלכער שטארקט זיך פון גרויסקייט אייערען דורכן זיג וואהס איהר האט דערגרייכט".

אט דאס איז די מיינונג פונם פסוק. אלעזר הכהן האט ערקלערט צו זיי, מיינט נישט איהר האט שוין פארענדיקט דעם קאמף, איהר קומט יעצט צום ריכטיקען קאמף וועלכער איז א שטענדיקער אינם גאנצן לעבען צו באזיגען דעם יצר הרע. אט דאס איז געמיינט דער געבאט פון כשר'ען די כלים. אויסרייניקען די אינערליכע גייסטיגע פעלעהרען [און] אריינברענגען הייליקייט אין דעם מענשליכען קערפער.

רבנו של עולם! כ'נעם אויף זיך דעם גייסטיקען קאמף. און כ'בעהט ביי השי"ת, העלף מיר זיגען, אז מייך לעבענ'ס וועג זאל זיין אדורכגעדיינגען מיט תורה און מצוות. כ'דריק אויס מיינע בעסטע דאנקען און ווינשען צו מיינע ליבע עלטערין, אז זיי זאלען זוכה צו האבען פיעל נחת פון מיר און פון . . און אלע אנוועזענדע פון זייערע. מיר זאלען זוכה צו זעהן יודישע נחת [.]

נח. שער יחוד המעשה פ"ה. וראה ג"כ אלשיך דברים כא, י ד"ה אמנם נבא.

ג. סיום והכנסת ס"ת

חשובע רבנים און פארזאמעלטע,

די היינטיגע שמחה פון הכנסת ספר תורה איז א ספעציעלע שמחה, וויילע עם ענטהאלט אין זיך אויך דעם ציעל פון די מצוה פון כתיבת ספר תורה.

(לכאורא) אין פלוג שטעלט זיך א פראגע, פארוואס מאכט מען נישט קיין ברכה אויף כתיבת ספר תורה. דער שרייבען איז דאך א מצוה ווי עם שטעהט¹ "כתבו לכם את השירה הזאת". און ווי דער רמב"ם פסק'נט פ"ז מהל' כתיבת ספר תורה², אז אין דעם פסוק איז געמיינט די מצוה פון שרייבען אין זיך דער ציעל פון אלע שאפונגען, ווי דער פסוק זאגט³, "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתיו", ווען נישט מיין תורה איז די גאנצע געזעצגעבונג פון הימל און ערד טאג און נאכט נישט געברויכט, און השי"ת וואלט זיי נישט

נט. דברים לא, יט.

ס. ה"א.

סא. ירמ' לג, כה.

געשאפן. אויב אזוי, פארוואס מאכט מען נישט קיין ברכה אויף אזוי איין חשובע מצוה ווי כתיבת ספר תורה²⁰.

נאר א טיפערע כוונה ווערט פארשטאנען מיט דעם וואס די אנשי כנסת הגדולה האבען האבן נישט מתקן גיוועזען א ברכה אויפן שרייבן די ספר תורה. ווייל, ווי באוואוסט, ערקלערט די גמרא אין מנחות מ"ב²¹, כל מצוה וועלכע דער טוהן איהר איז דער ציעל פון די מצוה, מאכט מען א ברכה, והיכא דאין עשייתה גמר מצותה, אין מברכין עלי, און די מצוה וועלכע איהר טוהן האט א צווייטען ציעל מאכט מען נישט קיין ברכה.

חשובע פארזאמעלטע. דער שרייבען א ספר תורה איז נישט דער ציעל. דער ציעל איז א צווייטער. ווי דער אנדערער האלבער פסוק ערקלערט: "ולמדה בני ישראל שימה בפיהם". לערנען אין איהר. לערנען מיט אונזערע קינדער אויך די הייליגע תורה, די תורה שבע"פ, שימה בפיהם, ווי דער רמב"ן ערקלעקט אין הלכות כתיבת ספר תורה²². צוליב דעם מאכט מען נישט קיין ברכה (אויף) ביי דעם שרייבן.

רבותי, היינט ווערט פארווירקליכט דער ציעל פונם שרייבן, דער אריינברענגען די ספר תורה אין שוהל מיט א ציעל צו לערנען, הייבט זיך אהן פארווירקליכען דער אמת'ער ציעל פון די מצוה פון כתיבת ספר תורה. ס'איז אינטערסאנט אז אזוי

סב. ראה ג"כ שו"ת מהר"י בירב סי' סב. שו"ת חת"ס או"ח סי' נב. שם סי' נד. ובכ"מ.

סג. ע"ב.

סד. ראה אב"א שמות יט, ז ד"ה וישם לפניהם. טור האו"ח ר"ס ע"ר.

ווערט אויך ערקלערט אין חינוך^ס, אז די מצוה פון כתיבת ספר תורה ענטהאלט אין זיך א צרכי רבים, אנדערע קאנען אויך לערהען אין די ספרים. אין צוליב דעם איז די היינטיגע הכנסת ספר תורה די ריכטיגע שמחה של מצוה אלס א צוויי פאכיגע שמחה.

כ'דענק אז סאיז זעהר ריכטיג דא צו דערמאנען א חסידישע ערקלערונג. איינער פון די גרויסע צדיקים דערמאנט דעם עוללות אפרים^ס וועלכער זאגט אז הנותן ספר תורה לביהכ"נ כאלו הקריב מנחה, ווען מען ברענגט אריין א ספר תורה אין שוהל איז גלייך ווי מען איז מקריב א מנחה. מנחה איז דאך א מתנה צו השי"ת, ס'איז א מתנה און מסירת נפש, ווי די חז"ל ערקלערן^ס אויפן פסוק^ס "ונפש כי תקריב קרבן מנחה", "מי דרכו להקריב מנחה, עני, הרי אני מעלה כאלו הקריב נפשו". ווייזט אויס, ווען מען איז מזכה דעם רבים מיט די גרויסע מצוה, איז דאס א הקרבת קרבן מיט מסירות נפש, איז עס טאקע א אמת'ע שמחה.

זאל השי"ת העלפען, מען זאל זוכה זיין צו זכות הרבים דורך לערנען תורה לשמה, ובדרך החסידות, און אויף דעם בעל שמחה זאל מאיר זיין דער אור המצוה והשמחה.

סה. מצוה תרי"ג. ושם: ונצטוינו להשתדל בזה כל אחד ואחד מבני ישראל, ואף על פי שהניחו לו אבותיו, למען ירבו הספרים בינינו ונוכל להשאל מהם לאשר לא תשיג ידו לקנות.

סו. ס"קס. הו"ד בכה"ח האו"ח סתצ"ד סק"ט. ושם: "הנותן ס"ת חדש לביהכ"נ בעצרת כאלו הקריב מנחה חדשה לה' בזמנה".

סז. מנחות קד, ב.

סח. ויקרא ב, א.

ד. כינוס נשים

חשובע פערזאמעלטע!

כ'דריק אויס א טיפען דאנק צו פרוי . . פאר די ווארימע באגריסונגס^ט ווערטער. איך דאנק אויך הארציג די חשובע פרוי פאגעל, פאר איהר ארגאנאזירען דעם היינטיגען אווענד וועלכעס וועט זיכער ברענגען פרודיקטיווע ווירקונג אין די צוקונפט.

חשובע פערזאמעלטע! דער עצם צוזאמענקומען (צוזאמענקונפט) און רעדען פון תורה און יודישקייט איז א וויכטיקע ערשיינונג און "פרעזענט" געגענווארט, און שאפט השפעה אין צוקונפט. ס'איז אינטערסאנט, די היינטיגע פרשה פארציילט אונז, [וועגען] דער דור הפלגה וועלכער האט געציעלט צו קאמפען געגין געטליכער ערשיינונג. ערקלערט אונז די הייליגע תורה, דאס "הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם את אשר לא יזמו לעשות".

ווען זיי זענען פאראייניגט אין איין פאלק און איין שפראך, זאגט השי"ת, וועלען זיי קאנען אלץ אדורכזעצען. פיעל קאן

סט. איחולים.

ע. בראשית יא, ו.

מען פון דעם לערנען, ווייל תורה איז נישט קיין היסטאריע און געשיכטע. תורה איז איין לערע פאר די מענשהייט. ווי די מיינונג פונם ווארט תורה איז לעהרע^א. אויב שלעכטס קאן פארוויקליכט ווערן דורך אחדות און פאראייניגונג^ב, איז דאך דער צוזאמענקומען פאר גוטע ציעלען און צוועקען א ברכה פארן יודישען לעבען [. .]

(להסיום:) כ'דענק אז מיינע ווערטער וועלען האבען די ריכטיקע ווירקונג, און השי"ת זאל העלפין מען זאל האבן די מעגלעכקייט צוזאמענקומען זיך פון צייט צו צייט צו רעדן וועגען תורה און יודישקייט.

* * *

עא. זח"ג נג, ב. גו"א ר"פ בראשית בשם הרד"ק. ובכ"מ.
עב. ראה יומא עו, א.

לשמוע הקלטה מדברי הר"ג הרץ ז"ל בהנחת
אבן הפינה לקריית ישיבת חידושי הרי"ם ת"א,
י"ב אלול תשכ"ג

לזכות
החתן הרה"ת גדלי' שי'
והכלה מרת גיטא פיגא שתחי'
ראזענבלוה

שיזכו לבנות בית נאמן בישראל בנין עדי עד על יסודי
התורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זו
היא תורת החסידות